

„Nincs véletlenül kedve festéket gyártani?”

Alapozó

Egy bócsai asszony 1989 őszén arra kérte Szabó Antalt, vigye ki bajorországi rokonaihoz. A fiatalember akkor még nem sejtette, hogy találkozása Tanhöffner Oszkár bácsival egy sikeres vállalkozás kiindulópontja lehet. A festékgyártással foglalkozó cég mára a Magyar Olimpiai Bizottság arany fokozatú támogatója.

V. A.

Szabó Antal Bács-Kiskun megyében, egy bócsai termelőszövetkezetben dolgozott különféle munkakörökben, amikor egy szerencsés véletlen árajzolta a terveit. Egy bócsai asszony ugyanis 1989 őszén arra kérte meg, hogy vigye ki bajorországi rokonaihoz. Szabó Antal így ismerte meg Tanhöffner Oszkár bácsit és szudétanémet feleségét. Jellemzése szerint olyan emberek voltak, akik a jóistenhez nem azért imádkoztak, hogy szüntesse meg az akadályokat, hanem azért, hogy adjon bölcsességet, értelmet és erőt ahhoz, hogy azokat leküzdjék.

A bajorországi vendégeskedés során a fiatalembert egy este bemutatták a Kloster Au-i Hans Schödlnek, aki egy ipari üzem tulajdonosa volt. Ez a férfi „a literes söröskorsók s az apácák környezetében” azt az ígéretet tette, hogy amiért a magyar kormány abban az évben megnyitotta a keletnémet menekültek előtt a határait, segít egy magyar embernek, hogy elindítsa a vállalkozását. Egy esti kocsimázással felvette Szabó Antalnak a kérdést, hogy nincs-e véletlenül kedve festéket gyártani.

Másnap reggelig kértem gondolkodási időt. Röpke piackutatást végeztem, ami abból állt, hogy felhívtam két családtagomat, és megkérdeztem tőlük, hányféle festéket ismernek. Bár már nagy választék volt idehaza is festékek, a közeli rokonok csak egyet ismertek. Erre én úgy gondoltam, ahol csak egyet ismernek a sokból, ott van lehetőség, és ígért mondtam. Egyébként később megtudtam, hogy én voltam a harmadik magyar, akinek Hans Schödl ezt fölajánlotta. Az előző kettő nemet mondott.

– Ez a terület nagyon távol állt öntől?

– Rettenetesen, de azért valamit sejtettem róla, hiszen középiskolában az élelmiszer-ipari üzemműveket két évig vízkémia is tanították. 1990 januárjában ötvenötven százalékos tulajdoni aránnyal létrejött a Fischer Farben nevű vegyes vállalat. Elvégeztem egy ingyenes vállalkozói tanfolyamot, s az újraindítási hitel felvételével teremttem meg a törzstőke felét, valamint a forgóeszköz finanszírozásához szükséges összeget.

Eleinte húsz-harminc alkalmazottat foglalkoztatva kartondobozt gyártottak a kecskeméti Petőfi Nyomdának. Ez elég volt a likvid tőke megteremtésére és a megélhetésre. A festékgyártás beindítására csak később került sor. Amikor 1990-ben behozták Magyarországra a német fél apportját, napokig vártak az áru a határon, mert nem tudták, hogyan kell vámkezelni a különleges technológiát. A német fél adta a masinát, a receptúrákat és a kezdő alapanyagot. Az első évben húsz tonna festéket gyártottak kis választékban: diszperziós és szilikátszuszulát nélküli terméket. (Ez a húsz tonna egyébként ma a cég félórás teljesítménye.)

Szabó Antal szerint akkoriban a magyar embert egy dologgal lehetett meggyőzni, ha németesen hangzott egy márkanév, mert az a minőséget jelezte. Ma már ez a hangzás nem része a termék kiválasztásának, jelenleg a balkáni országokban van ennek jelentősége. Akkoriban technikai változás is történt: a vásárlók a hagyományos hengeres és a kefével felhordott felület helyett teddy bear hengerrel és szórópisztollyal kezdték dolgozni. A piacot tehát át kellett szoktatni az új festékekre, de a fogyasztók nyitottak voltak erre. Ennek ellenére a Poli-Farbe Kft. első tíz évét egyfajta pozíciókeresés jellemezte. Addig főleg fehér festéket gyártottak, viszont 1999-ben egy hosszú folyamat lezárásaként megvásárolták a Cellkolor márkanévet és technológiát. Szabó Antal úgy fogalmaz: nem akartak leragadni az olcsó tömegtermékek gyártásánál, hanem a minőségibb termékek felé mozdultak el.

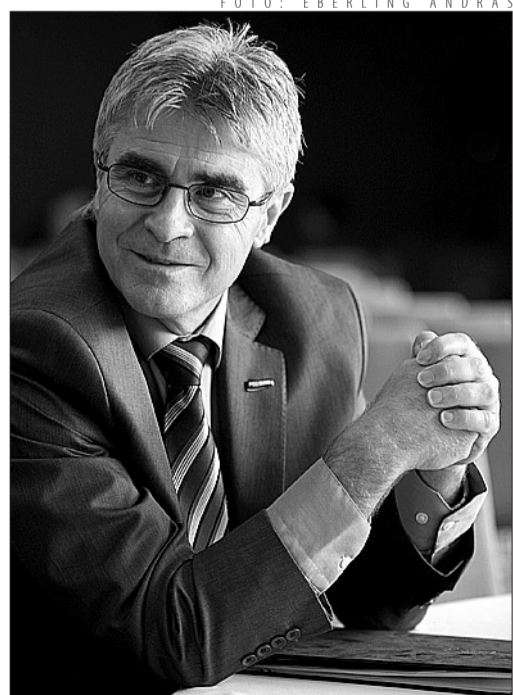
Mivel festékgyártásból az első tízezer tonnái nem lehet profitot kivenni, sokáig megmaradt a dobozgyártás, sőt egy időben mellétevékenységként a Boschnak az ablakemelő motor szénkeféjéhez gyártott tartót. Ez nagyon jó tanulódiskóra számított, megtanította őket a német gondolkodásmódra s a tökéletes minőség elérésére. A német ugyanis csak nul-

la hibaszázalékot fogadott el. Háromszoros minőség-ellenőrzési szűrőn vizsgálták a termékeiket. 2003–2004-ben mindkét tevékenységük megszűnt, azóta csak a festék- és vakolatgyártásra összpontosítanak. A beruházások során a legjelentősebb lépés 2004-ben volt, amikor üzembe helyeztek egy számítógép-vezérelésű, automatizált, zártkörű festékgyártó technológiát. A berendezés, mely a mai napig az ország egyik legmodernebb festékgyártó berendezése, hatalmas előrelépést hozott a termékek minőségében, és gyakorlatilag megszüntette a környezet-szennyezést. 2009-ben megkezdtek uniós támogatás segítségével egy logisztikai központ felépítését, mely 2010 nyarára elkészült. A beruházás összértéke meghaladja a 270 millió forintot. A bócsai gyárban évi 37 ezer tonna festéket gyártanak. Az üzem a bócsai kistérség legnagyobb foglalkoztatója, de Kecskemétről és Szegedről is járnak be dolgozók.

Szabó Antal elmondta: a válság utáni években is javultak a piaci pozícióik, mert a piaci részeket illik észrevenni. Két leányvállalatuk van: Erdélyben és a Felvidéken, de az ukrán vagy a lengyel piac már túl nagy falat. Viszont jelentős pénzt áldoznak kutatásra és fejlesztésre. Ezt a folyamatot az Európai Unió is generálja az oldószer-tartalom időnkénti szabályozásával, a törvények szigorításával. A folyamatosan növekvő UV-hatás következményeinek vizsgálata, a színkeverő rendszer modernizálása szinte kötelező feladat. Ha nem tudják megoldani, lemaradnak a versenytársakkal szemben. Újdonságuk a teflon felületkezelővel ellátott (mosható) és ezüst nanokompozittal kezelt gyermekbarát festékük. Szabó Antal szerint komoly gond, hogy míg egykor a Budalakk meghatározója volt a KGST-piacnak, vasúti szerelvényekkel ment ki a zománccsüsték Fehéroroszországba és Oroszországba, mára ez megszűnt, s ezzel együtt kiöregedett a szakma is. Magyarországon az elmúlt húsz évben legfeljebb öt embert képeztek ki festékfejlesztőnek, így a cég külföldről halászta a szakembereket.

Hans Schödllel 1995-ig tartották a kapcsolatot, békében elváltak, a német férfi Lengyelországban alapított egy vállalatot. Az elmúlt hetekben arany fokozatú támogatója lett a Magyar Olimpiai Bizottságnak Szabó Antal vállalata. Korábban hét éven keresztül segítették Szávay Ágnes teniszest, 2011-ben a Budapest grand prix nemzetközi tenisztorna névadó szponzorai voltak. Az olimpiai bizottság arany fokozatú támogatójaként Szabó Antal elmondta:

– Tanhöffnernek gondolatát tartom igaznak. Mezei futóként, gátfutóként, úszóként, kosárasként, kézilabdásként megtanultam küzdeni. Bár manapság, amikor beugrom az ötvenméteres úszómedencébe, egy percikám se kívánja azt a negyvenöt-ötven percet, amely a másfél ezer méter megtétele során rám vár...



Szabó Antal

Hogyan lehet kilépni a gyógyszerpiacra?

Felületi kezelés

Magyar kutatók a manapság egyik legrangosabb tudományos folyóirat, a Plos One hasábjain közzé tették felfedezésüket, miszerint a klór-dioxid megoldás lehet a hagyományos antibiotikumokkal szemben egyre ellenállóbbá váló baktériumok jelentette veszélyre. Bár ez az állítás szenzációs orvostudományi és kereskedelmi sikerekkel kecsegtet, a valóság ennél árnyaltabb.

MOLNÁR

Ezerszámra hoz létre a modern gyógyszerkémia eddig nem létezett molekulákat. Ezeket, ha hatásosnak bizonyulnak valamely betegség ellen, szabadalmaztatják, és e monopólium birtokában a gyógyszerforgalmazásból tesznek szert profitra. Szabadalmaztatni azonban csak olyasmit lehet, amit mi találtunk föl, ami nem létezett a mi erőfeszítéseink előtt. Mi van akkor, ha egy régóta ismert vegyület (konkrétan a klór-dioxid) eddig nem ismert hatását vagy felhasználását fedezzük föl? Ilyenkor nem szabadalmaztathatjuk magát a molekulát, hiszen nem mi alkottuk meg elsőként. De akkor hogyan tudunk kilépni vele a gyógyszerpiacra? Ezt a fogas kérdést kell majd megválaszolniuk azoknak a magyar kutatóknak, akik az utóbbi évtizedek egyik legígéretesebb felismerésére jutottak, amely akár áttörést is hozhat az alkalmazott orvostudományban.

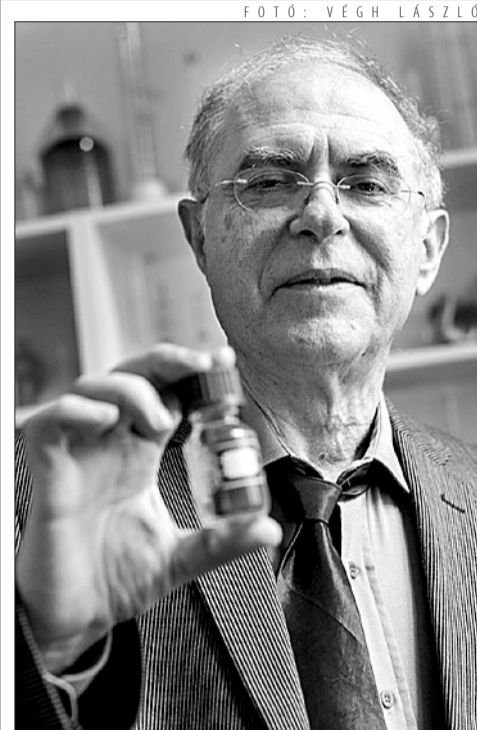
– Sir Humphrey Davy fedezte föl kétszáz éve a klór-dioxidot, és sokféle módon használják nap nap után. Mi az egyetemi kutatómunkánk során régóta dolgoztunk klór-dioxiddal, arról azonban csak később értesültem, hogy a klór-dioxid a világ leghatékonyabb fertőtlenítőszere – mondja Noszticzus Zoltán, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem fizika tanszékének Széchenyi-díjas egyetemi tanára. – Noha a legérősebb fertőtlenítőszer az ózon, de az nem igazán hatékony az úgynevezett biofilmekbe rendeződő kórokozókkal szemben. A biofilm nem más, mint egy felületen összetapadt mikroorganizmusok sokasága. A fertőző betegségek több mint nyolcvan százalékát ilyen biofilmek okozzák. A klór-dioxid éppen e biofilmek ellen nagyon jó.

A klór-dioxidnak az a trükkje, hogy noha szabad gyök (tehát elvileg nagyon reakcióképes részecske), mégis csak igen kevés anyaggal reagál, azokkal viszont rendkívül gyorsan. Ilyen anyag például négy aminosav, különösen a kénatomot tartalmazó cisztein. Cisztein minden földi élő szervezet fehérjében van, cisztein nélkül nem képzelhető el az élet. A klór-dioxid tehát igen erős mérég, ugyanúgy halálos a baktériumokra, mint az emberi sejtekre. Persze csak azokra a sejtekre, amelyekbe eljut.

– Igen illékony a klór-dioxid, ha vizes oldatával fertőtlenítünk valamit, a kezelés után gyorsan elpárolog a felületről, és nem tesz kárt további sejtekben – folytatja Noszticzus Zoltán. – Ahhoz azonban, hogy kiterjedt szerepet kaphasson a mindennapi klinikai gyakorlatban, szükség volt egy módszerre, amellyel nagyon tiszta formában is előállíthatjuk. Ezt a módszert 2006-ban fedezték fel, és mára megszereztük a tiszta klór-dioxid ily módon történő előállításának európai és amerikai szabadalmát is.

A kutatók szerint a klór-dioxid egyik legnagyobb előnye abban áll, hogy még a hagyományos antibiotikumokra rezisztens úgynevezett szuperbaktériumok ellen is hatásos. Persze sok ilyen anyagot lehetne mondani, hiszen a legtöbb erős mérég, például a tömény kénsav is megöl minden baktériumot. Még az is közös a kénsavban és a klór-dioxidban, hogy azokra az emberi sejtekre is mérgezőek, amelyekkel kapcsolatba lépnek. A tömény kénsavat mégsem akarja senki gyógyászati célokra alkalmazni. Mi teszi hát különlegessé a klór-dioxidot?

A hagyományos antibiotikumok biokémiai tulajdonságaik miatt ártalmasak a rájuk érzékeny baktériumokra, de nem ártanak az emberi sejteknek. A klór-dioxid ezzel ellentétben egyaránt árt a baktériumoknak és az emberi sejteknek is, de az emberre mint élőlényre mégsem veszélyes, mert csak a legkülső sejteit pusztítja el. A néhány perces behatási idő alatt ugyanis a



Noszticzus Zoltán, a klór-dioxid új felhasználásának felfedezője

klór-dioxid csak néhány századmilliméter mélységig hatol a szövetekbe, így nem okoz számottevő kárt. Az ezredmilliméteres baktériumok ezzel szemben védtelenek a klór-dioxiddal szemben (egyszerűen apró méretük miatt), és a jövőben is azok maradnak. Ez a vegyület ugyanis az egyik létfontosságú aminosavval, a ciszteinnel reagál, ezáltal lehetetlenné teszi az összes fehérje működését. Ez minden életműködést megakadályoz, nem csak egy-egy funkciót gátol, mint a hagyományos antibiotikumok, így gyakorlatilag lehetetlen rezisztenciát kialakítani ellene.

Tehát a kezelés helyén, a felületen nagyon hatásos a klór-dioxid, a másodperc törtrésze alatt elpusztít minden baktériumot, de mélyebbre nem hatol, a vérkeringés nem szállítja el a szervezet távoli részeibe, orvosi szakszóval nem válik szisztémássá. Ez egyrészt előnyös, hiszen csak ott hat, ahol alkalmazni kívánjuk, de másrészt határt is szab alkalmazási területeinek. Csak felületi kezelésre alkalmas, ez a felület pedig lehet a test külső felszínén vagy a testüregek belső felszínén.

– Felületi alkalmazására sokféle lehetőség kínálkozik, hiszen a legtöbb bakteriális fertőzés valamely felületen jelenik meg. Például egy velünk együttműködő orvoscsoport most kapott engedélyt az Egészségügyi Tudományos Tanácstól a húgyhólyagfertőzés kezelésére – mondja a kutató. – De mondjuk a mellhártyagyulladás nem lehet kezelni vele, mert nem tudjuk oda eljuttatni a klór-dioxidot.

A felfedezés után Noszticzus Zoltán elment a klór-dioxiddal a gyógyszergyárakhoz, hiszen érthető módon – arra számított, hogy a vegyület igen előnyös tulajdonságait látva a cégek majd kapkodnak érte. De nem ez történt.

– Néhány perc beszélgetés után világossá vált számomra, hogy az örök élet elixírjét is kínálhatnám nekik a klór-dioxidban, akkor sem fogják gyártani. Ezt megértem, hiszen a klór-dioxid mint vegyület nem új, kétszáz éve ismert, így magát a molekulát nem lehet levedetni – mondja Noszticzus Zoltán. – Ez pont olyan, mintha felfedeztük volna, hogy a kristálycukortól megjavul a látásunk. Ahhoz, hogy visszanyerjük az ezt igazoló kutatás több százmillió dolláros költségeit, utána grammonként ötven dollárért kellene árulnunk a cukrot. Senki sem venné meg, mert a boltban sokkal olcsóbb. Ugyanígy vannak a gyógyszergyárak is a klór-dioxiddal. Ennek ellenére optimisták vagyunk, mert az ember már csak ilyen: bízza magát.